

Mi lesz veled AKG?

Nagy a bizonytalanság a gazdálkodók körében az Európai Unió 2014-2020 időszakára vonatkozó támogatáspolitikáját illetően, mert csak sajtóhírek terjednek arról, hogy milyen programok és mikor indulhatnak a támogatások elnyerésére. Horváth Gábor, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének főtájkára szerint az Európai Unió döntéshozatali mechanizmusa és a magyar kormány késedelmes lépései miatt állt elő ez a helyzet.

Az Európai Unióban minden új pénzügyi ciklus nehezen indult. Az agrárágazatban augusztus 31-ével zárul a gazdálkodási év, és szeptember elsejével kezdődik az új esztendő, de a jövő évi, az állam által befolyásolt szabályozó rendszer és közgazdasági feltételrendszer még nem ismert, kezdte mondandóját a főtájkár. A problémák halmozódnak, mert Brüsszelben lassan születnek és születnek döntések, és eközben a magyar agrárkormányzat sem hozta meg időben a szükséges intézkedéseket.

Lassú bürokrácia

Várható volt, hogy az EU döntési mechanizmusa jelentősen megváltozik azzal, hogy az Európai Parlamentnek és az Európai Bizottságnak együttes döntést kell hozniuk a költségvetési ügyekben, így az agrárügyekben is. Bár az unió demokratikusságát tekintve ez pozitív döntés volt, de az agrárpolitika számára már kevésbé mondható pozitív, mivel ezzel a döntési mechanizmusban is megjelent a populizmus, nem beszélve arról, hogy a döntések meghozatala jóval időigényesebbé vált. Mindez az agrárpolitikára is rányomja a bélyegét, mert a Parlamentben a képviselők a maguk politikai érdekeit képviselik, és nem a vidék fejlődési lehetőségeinek szempontjait helyezik előtérbe, jelentette ki Horváth Gábor.

Brüsszel az unióhoz való csatlakozásunk óta a kiszámítható feltételrendszert jelentette

a magyar gazdák számára, ám úgy tűnik, hogy a kiszámíthatóság a múlt részévé vált. Ezt látják igazolni, hogy a 2015-re szóló feltételrendszer konkrétumai még nem ismertek, legalábbis a gazdák nem tudnak róluk, hangsúlyozta a főtájkár.

A bizonytalanság már azzal megjelent, hogy a közismert földalapú támogatás – az alap-támogatás – 150 ezer euró fölötti részét a magyar kormány lényegében elveszi azoktól a gazdálkodóktól, akiket ez eddig megilletett. Ennek a témakörnek a kapcsán a MOSZ többször is hangot adott kétségeinek. A várható pozitív következmények, amelyeket a döntés mellett felhozunk, nevezetesen hogy a vidéki foglalkoztatást érdemben előremozdítja azáltal, hogy a kvázi nagyüzemekről elveszik az uniós pénzt, és kisebbeknek adják, nem válik valóra. Két ígéret is elhangzott azzal kapcsolatban, hogy kik kapják az elvesztett támogatást: az egyik szerint a kis- és közepes termelők remélhetnek több pénzt, míg a másik ígéret szerint az állattenyésztők kapnak több támogatást. A kettő nem ugyanazt a kört fed le, hiszen az állattenyésztők meghatározó része a nagyobb társas vállalkozásokhoz tartozik.

Teljes a bizonytalanság azért is, mert a zöldítési támogatások esetében sem ismert a feltételrendszer, és már az állattenyésztéssel kapcsolatban is meg kellett volna hozni a vonatkozó, a gazdák számára útmutató döntéseket, mondta Horváth Gábor.

Nem ismertek a feltételek

Meg kell említeni az agrár-környezetgazdálkodási programok megszüntetését is. A MOSZ sokáig szorgalmazta, hogy az AKG program átmeneti jelleggel folytatódjon, de a kormányzat láthatóan nem értett egyet ezzel; nem akarta továbbvinni az előző ciklusban elkezdett programot, pedig az Európai Unió ezt a lehetőséget – igaz, bizonyos feltételekkel – felajánlotta. A kormány augusztus 31-éig kellett volna élnie ezzel a lehetőséggel.

Új hír, hogy szeptemberben elkészülhet egy új, átmeneti AKG program, de ha ezt a programot csak most kezdik tárgyalni, nem kérdéses, hogy a program megszakad, és az sem, hogy a kormány ki kívánja vonni az extenzív gazdálkodási körből azt a félmillió hektár földterületet, ami eddig részt vett benne. Az is elgondolkodtató, hogy – ismét csak sajtóértesülések alapján – a kormány 170 milliárd forintot fordít az AKG programra. A főtájkár olvasatában ez pontosan a fele annak az összegnek, amit a most zárult ciklusban e célra fordítottak. Jelenleg ugyanis csaknem 50 milliárd forintot fizetnek ki a programban résztvevő gazdák számára egy év alatt. Kérdés, hogy a 170 milliárd forintot hány évre szánják, és az is, hogy évente mennyit fordítanak erre a célra, mert ha 5-7 évre számolunk, akkor ennek éppen a duplájára volna szükség. Ha új program készül, akkor a 2015-ös év is veszélybe kerülhet, mert nem csak Brüsszellel kell még egyeztetni, hanem idehaza is szükség volna a tervezetről folytatott társadalmi vitára. Ez előrevetíti azt a forgatókönyvet, hogy az AKG program netán csak 2016-ban indulhat el. Nem megnyugtató az a hír sem, hogy a vidékfejlesztési kassza is kisebb forrással lesz megtöltve, mint az előző ciklusban.

Üdvözlendő viszont, hogy

300 milliárd forintot vehet igénybe az agrárágazat a gazdaságfejlesztési programból, mégpedig élelmiszeripari fejlesztések céljára. A főtájkár szerint is jó üzenet ez, hiszen legalább ígéret van a vidékfejlesztési források kiegészítésére. Az viszont még tovább árnyalhatja a képet, hogy a vidékfejlesztési programot jelenleg átdolgozzák, így nem lehet tudni, mikor lehetnek belőle érdemi fejlesztések.

Horváth Gábor szerint, ha az első etapot 2016-ban elszámolhatják, akkor a program jól indulhat. De előbb tudni kellene, ki és milyen feltételek mellett kaphat lehetőséget a fejlesztésre. A gépbeszerzést az EU most még engedélyezné, de később várhatóan tiltja majd. Eldőlnek az állattenyésztés perspektívái is, ha ismét előkerül a méretörület.

Kifutottak az időből

A főtájkár szerint a kormány ideje elfogyott a programkészítés és fejlesztési célok megfogalmazása tekintetében. Totális a bizonytalanság a gazdálkodók körében, márpedig a mezőgazdaságban igen komoly veszteségekkel jár az állapot. A gazdák képesnek kellene lennie több évre előregondolkodni, hogy felelősen tudjanak szerződni és fejleszteni. Ennek most teljesen hiányoznak a feltételei, és e helyzet negatív következményeit nemcsak az életét a mezőgazdaságra feltevő gazdálkodók köre viseli, hanem az egész ország gazdasága, mondta végezetül Horváth Gábor.

H. GY.